

El cable que fa curt

El principal operador de cable a Catalunya, Menta, ha quedat completament absorbit pel grup estatal Auna. Amb aquest pas definitiu es reforça el degoteig constant de trasllat de Barcelona a la capital de l'estat dels principals centres de decisió empresarials, els anomenats sectors estratègics de l'economia.

La fusió de les dues gran plataformes de televisió, Via Digital i Canal Satélite Digital, fa evident el procés de concentració de les indústries espanyoles de l'audiovisual. Els successius governs del PP han seguit una estratègia política i econòmica per crear un sistema de telecomunicacions al seu gust. L'executiu d'Aznar ha anat afavorint la concentració d'un gran grup de telecomunicacions, al voltant de Telefónica, que malgrat un polèmic procés de privatització mai no ha deixat de perdre l'hegemonia que tenia quan era un monopoli públic. D'aquesta manera, els populars s'han encarregat de bastir un grup de telecomunicacions aliat, conscients que aquest sector és clau en molts àmbits que ultrapassen l'estrictament econòmic.

Aquesta claredat en l'estratègia del Govern de Madrid ha contrarestat amb un debilitament progressiu del pes català en el sector de les telecomunicacions. Un fet greu, sobretot si es té en compte que aquest procés de pèrdua de capital català es produeix just en ple desenvolupament i desplegament de les noves tecnologies i enmig del procés de liberalització del mercat de les telecomunicacions, telefonia mòbil, implantació del cable, etc.

L'ímpetu amb què ha actuat l'executiu espanyol a l'hora de fer prevaler els seus interessos en les polítiques de telecomunicacions ha topat amb les dificultats de la Generalitat de Catalunya per definir un model de política de telecomunicacions propi.

L'executiu català ha tingut dos camps diferenciats; d'una banda, les actuacions en l'àmbit empresarial, i de l'altra, en l'àmbit domèstic.

L'Euskaltel que no va ser. En el primer dels camps, l'empresarial, a mitjan dècada dels anys noranta, la Generalitat de Catalunya va crear el Centre de Telecomunicacions, un ens públic que assumia la gestió de totes les telecomunicacions de l'administració catalana. A banda de la pròpia capacitat negociadora de la Generalitat, a l'hora de contractar serveis en aquest sector, aquest ens també s'encarrega de gestionar totes les infraestructures de telecomunicacions de l'administració catalana, com la xarxa per difondre el senyal de les emissores de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV), així com les infraestructures de comunicació de serveis com el dels Bombers de la Generalitat o dels Mossos d'Esquadra.

Era, doncs, un possible embrió per crear un operador de telecomunicacions propi, amb capital públic català, tal com al seu dia va fer el Govern basc amb Euskaltel. Però les dificultats fiscals de la Generalitat de Catalunya van fer que l'executiu català optés per vendre al sector privat part d'aquestes infraestructures.

Així, tota la part de servei i xarxa de transport de senyal de ràdio i televisió, de radiocomunicació, es va agrupar en l'empresa Difusió Digital de Senyals de Telecomunicacions, SA. ACESA, la concessionària d'autopistes de La Caixa, es va convertir en l'accionista majoritària de la nova empresa, comercialitzada amb la marca de Tradia. El Centre de Telecomunicacions de la Generalitat manté una presència testimonial en aquesta empresa. Avui Tradia presta serveis de transport i difusió de senyal per a operadors de ràdio, televisió, telefonia mòbil i

grups tancats d'usuaris, a través d'una xarxa de més de 600 emplaçaments a Catalunya, Balears, el País Valencià i l'Aragó.

Més directa ha estat la participació de la Generalitat en la creació d'un operador per al mercat empresarial. Les infraestructures en telefonia fixa i de gestió de dades de la Generalitat de Catalunya es van agrupar per donar lloc a l'operador Al-Pi, controlat en un 75% per France Télécom i en un 25% per la Generalitat de Catalunya. Precisament, després d'una crisi en què el soci francès va estar a punt de retirar-se, l'operador ha acordat l'extensió de la seva xarxa de fibra òptica, dirigida a les empreses.

En l'àmbit domèstic, el desplegament de telecomunicacions ha seguit un procés més erràtic. Més que intervenir activament en la creació d'un operador català amb el suport de capital públic, com és el cas d'Euskaltel al País Basc, els successius governs de la Generalitat de Catalunya han intentat que hi hagi operadors privats que tiessin endavant la implantació de la banda ampla a Catalunya. En aquest sentit, Telefónica i Cable i Televisió de Catalunya (CTC) són les dues empreses que es postulen.

L'empresa competidora de Telefónica, però, va tenir molts problemes interns, en gran part per la coincidència entre els seus accionistes dels dos grups competidors a l'estat en la implantació de les telecomunicacions per cable, ENDESA i Cableuropa.

Finalment, CTC es va convertir en la marca comercial Menta, i va passar a formar part del grup Retevisión.

Retevisión - Auna. A la fi dels anys noranta la Generalitat va intentar convertir Retevisión en aliat estratègic en el sector de les telecomunicacions. Així, un acord personal entre Jordi Pujol i Rodolfo Martín Villa (exgovernador civil de Barcelona i president d'ENDESA, soci de referència de Retevisión) va permetre que la seu de Retevisión anés a parar a Barcelona, en un moment en què el PP encara necessitava CiU a Madrid. Els principals accionistes de Retevisión són ENDESA, Unión Fenosa i Telecom Italia. Sembla, doncs, que amb aquest acord

La llavors ministra de Ciència i Tecnologia, Anna Birulés, amb el director de xarxa de Menta, Pere Alemany, durant la inauguració dels nous locals de Menta a Barcelona, el juliol del 2001.

Per a Localret, unir amb fibra òptica tots els pobles de Catalunya costaria 360 milions d'euros. El mateix que val fer 6 quilòmetres d'autopista

amb el màxim responsable d'ENDESA pretenia compensar la capital catalana per la pèrdua de la seu de FECSA-Enher (desplaçada a Madrid). Retevisión va entrar en el sector de la telefonia mòbil i va crear Retevisión Mòbil, que operava amb la marca Amena. La seu, ja la van situar directament a Madrid. Aquesta divisió, la que proporcionava més èxits al grup, s'independitzà i es va convertir en Retevisión I. Posteriorment, Amena i Agrupación de Operadores de Cable crearen el grup d'empreses Auna, amb seu a Madrid. L'integraven: Retevisión (Barcelona), Amena (Madrid), Eresmas (secció d'Internet, amb seu a Madrid), i un seguit d'empreses operadores de cable (Madritel a Madrid; Supercable a Sevilla; Canarias Telecom a Canàries; Menta a Barcelona...) i Quiero TV (TV digital terrestre, amb seu a Madrid). Menta va passar a ser, doncs, una filial més d'Auna, i finalment ha estat absorbida del tot

per Auna. I Retevisión, amb seu a Barcelona, ja no és ni la marca de la telefonia fixa, sinó la secció audiovisual d'Auna.

L'origen del que havia de ser un operador alternatiu a Telefónica al Principat, Menta –inicialment Cable i Televisió de Catalunya (CTC)–, va aconseguir adjudicar-se les tres llicències d'operador de cable de les tres zones en què va dividir Catalunya. Però un entramat accionarial massa complex en què coincidien grups competidors per a llicències del cable a l'estat espanyol (el grup Cableuropa i del grup ENDESA) va dificultar-ne la gestió. Una pugna que finalment va guanyar ENDESA (del grup Auna). Aquesta crisi accionarial va provocar un endarreriment de les inversions durant gairebé dos anys, que encara avui no s'ha recuperat del tot.

Telefónica, més forta. Telefónica aprofita la crisi de Menta per competir

CARLOS SERRANO

La seu de Telefónica a Madrid. Aquest grup ha resultat afavorit per la política de telecomunicacions del Govern espanyol.

amb tecnologia ADSL (línia d'abonat digital asimètrica), que ofereix un servei de banda ampla a través de xarxa tradi-

cional de telefonia. Aquesta tecnologia no proporciona la mateixa capacitat que la xarxa de cable de fibra òptica. Però en

canvi, el Govern català ha aconseguit, amb acords amb Telefónica, fer arribar a les capitals de comarca la banda ampla. Una estratègia que els partits de l'oposició consideren que ha acabat de fer que s'endarrerís el desenvolupament de la xarxa de cable a Catalunya i que ha enfortit l'hegemonia de l'operador dominant, això és, Telefónica.

El Govern de la Generalitat considera necessari que a Catalunya hi hagi "una o més" xarxes de banda ampla alternatives a la de Telefónica i, en aquest sentit, donarà suport als projectes del desplegament de les operadores Al-Pi i Auna. Així ho ha manifestat el secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació, Jordi Alvinà. També ha dit que l'executiu català vol que es reforci la gestió d'arrel catalana de la secció audiovisual Retevisión –que Auna es planteja vendre– i que mantingui la seu a Barcelona. Fins i tot, el Govern català ha mostrat la seva disponibilitat a donar suport i impulsar l'arribada de la xarxa de cable a les zones on encara no ha arribat.

Telefónica i Menta, al seu dia, van arribar al compromís de fer arribar la xarxa de cable a tot el Principat en uns terminis que no s'han complert. El compromís amb l'administració catalana era fer arribar fins i tot a les comarques amb menys densitat de població la xarxa de banda ampla, com a contrapartida de l'exploració del negoci en els nuclis poblacionals més densos. Ara, però, tot i els incompliments, aquestes companyies poden acabar rebent el suport públic per tirar endavant el seu compromís.

Un estudi de Localret, entitat que agrupa 745 municipis del Principat, defensa que unir a través de la fibra òptica el conjunt de pobles de Catalunya costaria uns 60.000 milions de les antigues pesetes (més de 360 milions d'euros). Aquest, doncs, seria el cost per evitar una "fractura digital". Per a aquesta entitat, la inversió tindria un gran rendiment no solament econòmic, sinó també social, ja que afavoriria també el reequilibri territorial. 360 milions és el que costen 6 quilòmetres d'autopista.

Enric Rimbau

L'atracció de Barcelona

Migracions del segle XX

L'AVENÇ
REVISTA D'HISTÒRIA I CULTURA
número 42 - febrer 2003 - 5 €

Febrer de 2003

L'ATRACCIÓ DE BARCELONA

Migracions del segle XX

Anna Cabré, Natàl Mixel, Mercè Taljer
Jaume Botey, Jordi Borja
Coord. Joan Roca

PLACS

Entrevista a J.L. López Bulla

En aquest número, cinc especialistes analitzen l'impacte que ha tingut la immigració en l'àmbit barceloní, destacant aspectes tan diversos com els fluxos migratoris, els espais d'assentament de la nova població, la seva procedència, la integració i els drets de ciutadania

Ⓛ L'Avenc
Consell de Cent, 278, 1r 2a
08007 Barcelona - 93 488 34 82
avenc@retemail.es/www.lavenc.com

al març València, la difícil modernitat